

Barnombudsmannens verksamhetsplan för 2026 – ekonomi och barnets rättigheter

Barnombudsmannens uppgifter

Barnombudsmannen säkerställer att barnens ställning och rättigheter beaktas i lagstiftningen och i det samhälleliga beslutsfattandet. Barnombudsmannen bedömer, följer upp och främjar tillgodoseendet av barnets rättigheter i Finland och för in perspektivet om barnens rättigheter i beslutsfattandet och samhällsdebatten. Barnombudsmannen bygger upp ett samhälle som är bra och rättvist för barnen tillsammans med andra aktörer. Arbetet bygger på FN:s konvention om barnets rättigheter (FördrS 59–60/1991).

Barnombudsmannen är en självständig och oberoende statlig myndighet som styrs av lagen om barnombudsmannen (1221/2004) och statsrådets förordning om barnombudsmannen (274/2005). Ombudsmannen är verksam inom justitieministeriets förvaltningsområde. Vid upprättandet av denna verksamhetsplan arbetar en administrativ assistent, en specialforskare, två jurister, en överinspektör och en kommunikationsexpert i ett tjänsteförhållande som gäller tillsvidare vid barnombudsmannens byrå tillsammans med barnombudsmannen. Alla anställda vid barnombudsmannens byrå har en viktig roll i främjandet av barnets rättigheter.

Barnombudsmannen upprättar årligen en verksamhetsplan och delger den till statsrådet (lagen om barnombudsmannen 3 § och förordningen om barnombudsmannen 4 §). I denna verksamhetsplan beskrivs först fokusområdet för år 2026 där resultaten från Sitras framtidsbarometer¹ har använts och i synnerhet de ungas svar² och resultaten av megatrender, den nationella barnstrategin³ och rapporten Barnets tid⁴, på vilken barnstrategin grundar sig på, rapporten Möjligheter för Finland 2023 av ministeriernas kanslichefer⁵, en verksamhetsmiljöanalys av justitieministeriets förvaltningsområde samt de observationer som gjorts vid barnombudsmannens byrå under årens lopp⁶.

¹ <https://www.sitra.fi/julkaisut/tulevaisuusbarometri-2025/#esipuhe-maailman-myllerryks-haastaa-suomalaisten-luottamusta-tulevaan>

² <https://www.sitra.fi/artikkelit/nuoret-ja-tulevaisuus-mita-barometrit-oikeastaan-kertovat/>

³ Den nationella barnstrategin: Kommittébetänkande. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-793-5>

⁴ Barnets tid: Mot en nationell barnstrategi 2040. Statsrådets publikationer 5/2019.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-699-7>

⁵ Damski, J., Husu-Kallio, J., Kivimäki, M., Lankinen, T., Lehikoinen, A., Luoma, R., Majanen, J., Niemi, V.-M., Pimiä, K., Pulkkinen, E., Salovaara, J., Timonen, P. & Haapajarvi, H. (2023). Möjligheter för Finland: Kanslichefernas synpunkter inför regeringsskiftet Statsrådets publikationer 2023:16

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-974-8>

⁶ <https://lapsiasia.fi/sv/arsberattelser>

Barnombudsmannens arbete har i denna verksamhetsplan delats i tre helheter.

Barnombudsmannen 1. utvärderar tillgodoseendet av barnets rättigheter; 2. följer upp, producerar och förmedlar information om barnets rättigheter och 3. skapar nätverk och bygger upp kontakter mellan olika aktörer.

Barnombudsmannens arbetsformer

Verksamhetsmiljön 2026

Övergången till 2026 sker världspolitiskt under eventuellt ännu mer osäkra tider än under tidigare år. Finländarnas tro på en god framtid har försvagats även om de unga ställer sig mer hoppfullt till framtiden än andra åldersgrupper⁷. Den geopolitiska oron har fortsatt. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har fortsatt intensivt och tvingat människor vidare till landsflykt. Enligt inrikesministeriets uppskattning finns det i Finland cirka 46 000 ukrainare som flytt kriget. Enligt försiktiga uppskattningar har cirka 10 000 barn dött och cirka 40 000 skadats i Mellanöstern och på Gazaremsan. I Sudan pågår världens allvarligaste humanitära kris som drabbar miljontals barn. Den svåra geopolitiska situationen påverkar inte enbart välbefinnandet för barnen i konfliktområdena utan också de finländska barnens vardag.

Även om de direkta konsekvenserna för Finlands ekonomi håller på att avta när den kraftiga inflationen har lugnat ner sig och styrräntorna samt energipriset har sjunkit, har Förenta staternas flackande ekonomiska politik sått osäkerhet i hela världsekonomin. I Finland har den ekonomiska tillväxten uteblivit trots väntan och statsfinanserna uppvisar ett kraftigt underskott. Det svaga ekonomiska läget återspeglas i hushållens växande arbetslöshet och många familjer upplever sin ekonomi vara osäker. Stabiliseringsåtgärderna av statsfinanserna enligt statsminister Petteri Orpos regeringsprogram har riktats mot den sociala tryggheten för barnfamiljer och effekterna har hopat sig särskilt till ensamförsörjarhushåll. Den ekonomiska osäkerheten återspeglas i barnfamiljernas välbefinnande på många sätt och barnfattigdomen uppskattas öka med 31 000 barn, varvid det totala antalet barn som lever i fattigdom ökar till cirka 154 000.

Vid övergången till år 2026 är oron fortsatt stor för barns och ungas välbefinnande. Symtomen och störningarna i den psykiska hälsan, de ökade diagnoserna och den allt vanligare medicineringen har ökat behovet av tjänster och väckt samhällsdebatt. Självmonds- och narkotikadödsfall bland unga har inte kunnat minskas och i social- och hälsovårdsministeriets färskta utvärderingar konstaterades allvarliga brister särskilt inom missbrukar- och mentalvårdstjänster för barn. Samtidigt har organiseringen inom välfärdsområdena och besparingstrycket på dem orsakat överbelastning av tjänsterna och

⁷ <https://www.sitra.fi/artikkelit/nuoret-ja-tulevaisuus-mita-barometrit-oikeastaan-kertovat/>

erfarenheter av att de är otillräckliga. Samarbetet mellan kommunerna och välfärdsområdena söker fortfarande sin form.

Verksamhetsområdets oförutsägbarhet och oroligheter påverkar barnombudsmannens arbete på många sätt. Barnombudsmannen har redan i ett års tid genomfört sin nya femårsstrategi. Strategins vision är en uppskattad och hållbar barndom. Det innebär att barndomen uppskattas som ett viktigt livsskede i det finländska samhället och att man tar hand om den minskande barnbefolkningen. Barnombudsmannen anser att det är viktigt att det samhälleliga beslutsfattandet baserar sig på internationella människorättskonventioner och forskningsdata. Under den kommande strategiperioden fördjupas användningen av forskningsdata och barnens synpunkter i byråns arbete samt förmedlingen av dessa inom samhället.

Barnombudsmannen har stärkt det internationella samarbetet och hållit tät kontakt med barnombudsmännen i Europa och i de nordiska länderna. Finlands barnombudsman har varit ordförande för Europeiska barnombudsmannanätverket ENOC under perioden 2024–2025 och fortsätter i uppgiften som avgående ordförande under perioden 2025–2026. Ordförandeskapet har öppnat möjligheter att ta lärdom av internationella erfarenheter och erbjudit möjligheter att dela kompetens över gränserna även utanför Europa. Finlands barnombudsman har aktivt deltagit i att bygga upp ett globalt nätverk av barnombudsmän och stött barnombudsmännen i Centralasien i att stärka samarbetet tillsammans med Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa OSSE och FN:s barnorganisation Unicef.

Det svåra världspolitiska läget påverkar också planeringen av barnombudsmannens verksamhet. Människorättsaktörerna ska förbättra sina färdigheter att hantera framtida kriser. Detta har tagits på allvar vid barnombudsmannens byrå. Byråns planmässiga arbete har stärkts med hjälp av en femårsstrategi och samtidigt fortsätter man att implementera de reformer som redan genomförts. Det finns en strävan att öka ämbetsverkets beredskap att svara på frågor som uppstår vid olika störningssituationer, såsom elavbrott, informationspåverkan, livsmedelsbrist, radioaktiv strålning eller anfallskrig. I och med arbetet vid det nya ämbetsverket för specialmyndigheter inom justitieförvaltningen har man fått mer omfattande stöd för det administrativa och praktiska arbetet.

Dessutom pågår flera samtidiga nationella utvecklingsprojekt i frågor som gäller barnets rättigheter. Det nationella barnstrategiarbetet, vars mål är att främja ett barn- och

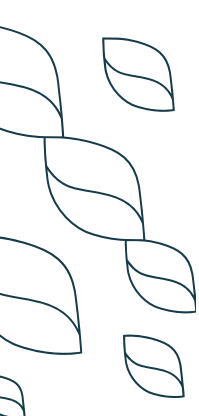
familjevänligt Finland och samordna tillgodeendet av barnets rättigheter inom statsförvaltningen, är en viktig samarbetsstruktur för barnombudsmannen. Utvärderingen av den nationella kommunikationsstrategin för barnets rättigheter och utarbetandet av en ny strategi blir aktuellt. Den viktigaste intressegruppsstrukturen i ombudsmannens verksamhet, dvs. barnombudsmannadelegationen, har inlett sitt arbete ännu starkare än tidigare. Barnombudsmannen förbereder sig för påverkansarbetet vid riksdagsvalet 2027 ur en barnpolitisk synvinkel och i detta arbete är slutsatserna från FN:s kommitté för barnets rättigheter en viktig kompass.

Tema för år 2026: Ekonomi och barnets rättigheter

Ekonomi är en central definierare, motivator och struktur för mänsklig verksamhet, vare sig man talar om makro- eller mikroekonomi. Varje individ, företag, förening och stat är en ekonomisk aktör och föremål för många slags ekonomisk verksamhet. Ekonomi berör också barn och barndomen på många nivåer. En del av tillgodeendet av rättigheterna enligt FN:s konvention om barnets rättigheter förutsätter betydande ekonomiska satsningar av konventionsstaterna, och barnets födelse orsakar ekonomiska kostnader för familjerna. Ändå är ekonomi och barnets rättigheter sällan det egentliga föremålet för intresse eller diskussion.

Målet med barnombudsmannens femårsstrategi är en uppskattad barndom. I det finländska samhället förstår och erkänner man barnens värde, men värdet mäts lätt genom ett investeringstänkande: barnen är framtidens betalande och produktiva vuxna. Barndomen levs dock i nuet och ekonomiska resurser satsas på den inom ramen för det rådande ekonomiska läget och värderingarna. I de finanspolitiska besluten måste olika människogrupperns behov värderas mot varandra. Enligt barnbudgeteringen 2025 var statens totala budget 89,2 miljarder euro och av denna helhet riktades cirka 10,4 miljarder euro till tjänster och utkomstskydd för barn. Av statsbudgeten användes cirka 37 miljarder euro till tjänster för äldre och utkomstskydd. År 2024 var cirka en miljon personer under 18 år och cirka 1,3 miljoner personer över 64 år.

Välfärdssamhällets verksamhetslogik bygger på ekonomisk tillväxt, som i synnerhet de traditionella bygg- och industribranscherna har ansvarat för i Finland. Eftersom ekonomisk tillväxt är en förutsättning för välfärdssamhällets strukturer, styrs den ekonomiska tillväxten ofta av den ekologiska hållbarheten i beslutsfattandet. Samtidigt förstör den

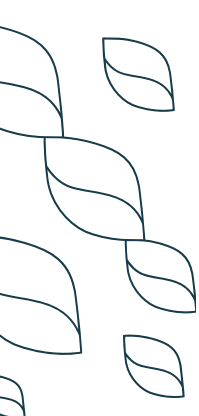
kortsiktiga politiken miljön och det planetära illamåendet hotar särskilt barnens och de nyfödda generationernas liv. En kritisk och brådskande fråga är hur man balanserar mellan ekonomisk tillväxt, social välfärd och ekologisk hållbarhet.

Det ekonomiska temat måste också granskas ur en mikroekonomisk synvinkel. Hushållens kostnader för barn har bedömts med hjälp av en referensbudget och det har konstaterats att tusentals euro per år används för barnens behov. I Finland är det i synnerhet boende, energi, rörlighet, varor, tjänster och livsmedel som roffar åt sig en stor del av barnfamiljernas budget. Barnfattigdomen ökar, enligt social- och hälsovårdsministeriets färskta uppskattning kommer antalet barn som lever i fattigdom att öka med 31 000 barn 2025 och då kommer det att finnas sammanlagt 154 000 barn som lever i fattigdom i Finland.

Samtidigt blir en del av barnen rikare. Många barn utför avlönat arbete och nya teknologiska former gör det lättare att tjäna pengar. En del av barnen deltar i placeringsverksamhet på egen hand eller med hjälp av sina vårdnadshavare, och för närvarande utreder finansministeriet om varje nyfödd kan få ett aktiesparkonto. De unga grundar också företag i rekordfart. Samtidigt som antalet välbärgade barn ökar, ökar också riskerna, eftersom barnens ställning i den nuvarande arbets- och företagsvärlden knappast alls har granskats.

Med barnens hjälp skapas ett betydande ekonomiskt värde, eftersom många föräldrar bekostar allt från leksaker till hobbyer - och mer. Även barnen själva är en betydande konsumentgrupp som skapar och upprätthåller sin egen konsumtionskultur. Barnen utsätts även för marknadsföring på flera nivåer. Frågar är vilka barnens rättigheter är som konsument och föremål för marknadsföring.

Under året granskar barnombudsmannen ekonomin både som en juridisk och samhällelig fråga. Barnombudsmannen ordnar temamöten med unga rådgivare om det ekonomiska temat på olika håll i Finland samt publicerar en artikelsamling om ekonomi och barnets rättigheter. Målet är att träffa olika intressentgrupper om det ekonomiska ämnet samt att utnyttja den information som samlats in under året när Finland förbereder sig för riksdagsvalet 2027.

Barnombudsmannen bedömer tillgodoseendet av barnets rättigheter

”I sitt uppdrag ska barnombudsmannen bedöma hur barnets intressen och rättigheter omsätts i praktiken, bevaka lagstiftningen och det samhälleliga beslutsfattandet samt bedöma deras effekter på barns välfärd. Barnombudsmannen ska genom initiativ, råd och anvisningar påverka det samhälleliga beslutsfattandet i frågor som gäller barn och driva på att barnens intressen tillvaratas i samhället.” (Lagen om barnombudsmannen 2 §.)

Utlåtanden

Att upprätta utlåtanden om regeringens mest centrala propositioner, myndighetspromemorior och -utredningar är en väsentlig del av ombudsmannens bedömningsuppdrag. Byrån följer regeringens författningsberedning och ger vid behov även utlåtanden om sådana regeringspropositioner som den inte har ombetts ge ett utlåtande om. Ombudsmannen följer upp antalet begärda och utfärdade utlåtanden samt satsar på utlåtandenas kvalitet och att de baserar sig på forskning. Utlåtandenas slagkraft bedöms genom att följa upp deras inverkan på regeringspropositioner, utskottsbetänkanden och riksdagsbeslut.

Initiativ och ställningstaganden

Barnombudsmannen följer beslutsfattandet om barn, samhällsdebatten och fenomen som uppstår i medborgarsamhället. Ombudsmannen har en viktig roll i att upptäcka och lyfta fram missförhållanden som gäller barnets rättigheter. Vid behov tar barnombudsmannen initiativ till olika instanser för att fästa aktörernas uppmärksamhet vid missförhållanden som hänför sig till barnets rättigheter eller för att främja förändringen. Barnombudsmannen avger ställningstaganden till aktuella ämnen som gäller barns välbefinnande och rättigheter – vid behov i samarbete med andra aktörer. Initiativens och ställningstagandenas genomslagskraft bedöms genom att följa upp den samhällsdebatt som väckts om ämnet med hjälp av analyser av medieuppföljningen samt genom att bedöma den faktiska förändringen i de föreslagna frågorna.

Årsberättelse och verksamhetsplan

Barnombudsmannen avger årligen en berättelse om sitt verksamhetsområde till statsrådet. Årsberättelsen innehåller en bedömning av tillgodoseendet av barnets rättigheter och

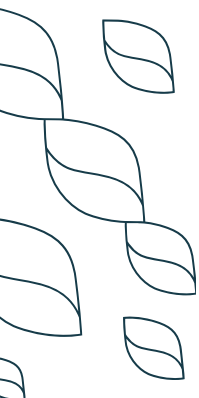
utvecklingen inom barnens välfärd och levnadsförhållanden samt brister som upptäckts i lagstiftningen. År 2026 utarbetas årsberättelsen inte i dess traditionella form, eftersom publikationen innehåller flera överlappningar med riksdagsberättelsen som publiceras i februari 2026. I den årliga verksamhetsplanen (det här dokumentet) beskrivs de strategiska tyngdpunkterna för varje år och hur de anknyter till verksamheten inom olika förvaltningsområden. Verksamhetsplanen överlämnas till statsrådet.

Berättelse till riksdagen

Barnombudsmannen avger en berättelse om sitt verksamhetsområde till riksdagen vart fjärde år. Berättelsen överlämnas till riksdagen i februari 2026.

Slutsatser av FN:s kommitté för barnets rättigheter

FN:s kommitté för barnets rättigheter gav sina slutsatser till finska staten i juni 2023. De missförhållanden som barnombudsmannen lyft fram hade beaktats på ett berömvärt sätt i slutsatserna av FN:s kommitté för barnets rättigheter. Under år 2026 främjar barnombudsmannen kännedomen om slutsatserna genom att aktivt inkludera dem i sin kommunikation och utnyttja dem i sina utlåtanden, initiativ och ställningstaganden. Riksdagsvalet ordnas i april 2027 och barnombudsmannen lägger fram förslag för partierna för nästa regeringsprogram och riksdagsarbetet med beaktande av kommitténs slutsatser.

Barnombudsmannen följer upp, producerar och förmedlar information om barnets rättigheter

”I sin uppgift ska barnombudsmannen följa upp levnadsförhållanden för barn och unga. Barnombudsmannen ska genom initiativ, råd och anvisningar påverka det samhälleliga beslutsfattandet i frågor som gäller barn och främja barnets bästa i samhället. Barnombudsmannen ska upprätthålla kontakter med barn och ungdomar och förmedla deras synpunkter till beslutsfattarna samt förmedla information om barnfrågor till barn, till människor som arbetar med barn, till myndigheter och till allmänheten.” (Lagen om barnombudsmannen 2 §.)

Uppföljning och deltagande i samhällsdebatten

Barnombudsmannen följer med samhällsdebatten om barn och unga och fenomen som uppstår i medborgarsamhället. Medier, samarbete med intressentgrupper, medborgarkontakter samt samtal med barn och unga utnyttjas på ett mångsidigt sätt i uppföljningsuppgiften. Barnombudsmannen har rätt att av övriga myndigheter avgiftsfritt få information som är nödvändig för utförandet av ombudsmannens uppgifter, om inte något annat följer av bestämmelserna om sekretess. Barnombudsmannen följer även samhällsdebatten om sin egen verksamhet och hur välkänt arbetet är.

Kommunikation i barnombudsmannens verksamhet

Kommunikationen spelar en viktig roll i utförandet av barnombudsmannens lagstadgade uppgifter på ett lyckat sätt. Kommunikationsexpertens uppgift är att planera, genomföra och utvärdera kommunikationen på kort och lång sikt, att främja kommunikationen om barnets rättigheter samt stärka byråns kommunikationskompetens. Kommunikationsexperten upprätthåller nätverk med specialombudsmän, justitieförvaltningen, barnrättsaktörer, nordiska och europeiska barnombudsmän och övriga intressentgrupper.

Under 2026 främjas den nationella kommunikationsstrategin för barnets rättigheter, som för samman tiotals barnrättsaktörer inom statsförvaltningen och den tredje sektorn. Den kommunikationsstrategi som utarbetades för barnombudsmannens byrå under år 2024 ska genomföras i praktiken. Det nationella kommunikationsnätverket för barnets rättigheter styrs av barnombudsmannen och koordineras av Centralförbundet för Barnskydd. Den nationella kommunikationen beaktas också som en del av verkställandet av den nationella

barnstrategin. Barnombudsmannen deltar aktivt i kampanjen, evenemangen och evenemangen under veckan för barnets rättigheter.

Barnbarometern

Barnbarometern är ett centralt verktyg för barnombudsmannen för att kartlägga små barns erfarenheter. Barnbarometern grundar sig på en intervjuundersökning av sex- och sjuåriga barn och är unik i sitt slag i hela världen. Barnbarometern har genomförts fem gånger. Undersökningen har utrett barnens erfarenheter av förtroende (2016), granskat barnens fritid och samtidigt testat två metoder – telefon- och besöksintervjuer (2018), utrett barnens uppfattningar om ett gott liv (2020) och barnens synpunkter på trygghet (2022) och barnens erfarenheter av förskolan (2025). Under 2026 inleds planeringen av nästa Barnbarometer som publiceras 2028.

Unga rådgivare

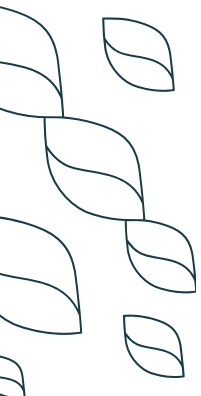
Barnombudsmannen har i uppgift att hålla kontakt med barn och unga och förmedla deras tankar till exempel till beslutsfattare och personer som arbetar med barn.

Barnombudsmannen utför denna uppgift med hjälp av verksamheten Unga rådgivare.

Innehåll från verksamheten Unga rådgivare utnyttjas i byråns publikationer, utlåtanden, ställningstaganden, initiativ och utredningar. Unga rådgivare fungerar på tre sätt:

Temamötena med Unga rådgivare är i regel enskilda möten för barngrupper som formats kring ett visst tema. Teman för mötena förknippas i regel med barnombudsmannens strategiska prioritetsområde för året. Unga rådgivare-teamen är barngrupper med vilka man möts flera gånger och diskuterar de frågor som barnen själva lyfter fram. I dessa team ingår i synnerhet barn i sårbar ställning eller barn som annars har en särskild ställning i förhållande till andra barn. Unga rådgivare-besök är enskilda möten med barngrupper där man diskuterar sådant som är aktuellt för barn just då.

Vintern 2025–26 ordnas temamöten för barn och unga i anslutning till ekonomi. Vid behov kan träffar även ordnas om enskilda aktuella eller i övrigt viktiga teman. Under år 2026 kommer ett Unga rådgivare-team att upprättas tillsammans med en barngrupp med invandrarbakgrund. Ett sammandrag av verksamheten Unga rådgivare publiceras som en del av berättelsen till riksdagen 2026.

Undersökningar och utredningar

Barnombudsmannen publicerar forskningsinriktade utredningar om årets tema och andra viktiga ämnen. Utredningarna sammanställer forskningsrön om barn i anslutning till vissa teman, producerar ny information ur barnens perspektiv och fungerar därmed som ett redskap för att följa upp barnens välbefinnande. I utredningarna kan man fördjupa kunskapen om något fenomen eller missförhållande i barns eller ungas liv. Det väsentliga är att föra fram barns och ungas erfarenheter eller åsikter om en fråga eller ett fenomen som det saknas tillräcklig tidigare forskning om. Utredningen kan samtidigt inspirera till att förverkliga en mer omfattande undersökning, om det finns behov för det. Utredningarna genomförs internt av ämbetsverket och i samarbete med intressentgrupper och forskare. År 2026 publiceras en artikelsamling om ekonomin och barnets rättigheter. Forskare och sakkunniga inom området har inbjudits till skribenter för artikelsamlingen som belyser ekonomin från olika nivåer.

Allmänna kommentarer av kommittén för barnets rättigheter

Barnombudsmannen har översatt de allmänna kommentarerna av FN:s kommitté för barnets rättigheter till finska. De allmänna kommentarerna granskar och fördjupar föreskrifterna i barnrättskonventionen och ger anvisningar för genomförande. Information om innehållet i de allmänna kommentarerna förmedlas till intressentgrupperna och den breda allmänheten. Översättningsverksamhetens genomslagskraft främjas genom att hänvisa till existensen av och innehållet i de allmänna kommentarerna i utlåtanden, initiativ, ställningstaganden och vid olika evenemang samt genom att följa upp deras förekomst vid beslutsfattandet och i samhällsdebatten samt genom att informera om allmänna kommentarer i barnombudsmannens kommunikationskanaler. År 2026 publicerar FN:s kommitté för barnets rättigheter en allmän kommentar om barnens rättsskydd och effektiva rättsmedel.

Föredrag och föreläsningar

Barnombudsmannens lagstadgade uppgift är att genom råd och anvisningar utveckla det samhälleliga beslutsfattandet och främja tillgodoseendet av barnets rättigheter i samhället. Barnombudsmannen bjuds ofta in som talare till olika tillställningar. Tillställningarnas betydelse övervägs noggrant och i samband med anförandena under tillställningarna värnar man om utbildningsperspektivet. I samband med varje anförande förmedlas information

om barnets rättigheter, barnens åsikter, arbetet som utförs av FN:s kommitté för barnets rättigheter och till exempel om innehållet i de allmänna kommentarerna, situationen för barnens välbefinnande och om förslag för att förbättra förhållandena. Av framträdandena utarbetas skrivna tal och/eller dior som sparas för framtida bruk. Barnombudsmannen har dessutom varit aktiv i planeringen av en utbildningshelhet på webben (eOppiva) om barnets rättigheter, som den nationella barnstrategin verkställer som en del av sina grundläggande uppgifter. Föredragens och föreläsningarnas genomslagskraft bedöms utifrån mottagen respons.

Nationella indikatorer för barns välfärd

Barnombudsmannens byrå har tidigare aktivt deltagit i utvecklingen av nationella indikatorer för barns välfärd som har samlats in i statistik- och indikatorbanken Sotkanet som upprätthålls av Institutet för hälsa och välfärd. Olika indikatorer finns även på Statistikcentralens och de fristående ämbetsverkens webbplatser. Indikatorerna utnyttjas i byråns arbete, utlåtanden, ställningstaganden, initiativ, presentationer, utbildning och utredningar. Dessutom presenterar man vid olika utbildningstillfällen och besök forskningsdata om barn och unga och var man kan hitta forskningsdata. I byrån följer man aktivt med aktuell forskning om barn och unga. Barnombudsmannen fortsätter arbetet med att utveckla indikatorerna tillsammans med den nationella barnstrategin, Självständighetsjubileets barnstiftelse Itla, Institutet för hälsa och välfärd och Statistikcentralen.

Medborgarkontakter

Barnombudsmannen tar årligen emot 400–700 kontakter av medborgare och yrkesutbildade personer som arbetar med barn om olika frågor som berör barn. Enligt lagen har barnombudsmannen inte behörighet att ta ställning till frågor som rör enskilda barn och familjer eller att ingripa i andra myndigheters verksamhet i enskilda ärenden. I enighet med förvaltningslagen hänvisar barnombudsmannens byrå vid behov de som tar kontakt till den behöriga myndigheten.

Medborgarkontakter utnyttjas i påverkansarbetet, eftersom information om aktuella fenomen i barns och ungas värld är värdefull för barnombudsmannen. Byrån statistikför medborgarkontakterna på en allmän nivå och utnyttjar synpunkterna inhämtade från dessa i sitt eget arbete och i samarbetet med andra myndigheter. Under år 2026 förlängs

telefontiden och avsnitten på webbplatsen som riktar sig till medborgare och intressentgrupper vidareutvecklas.

Barnombudsmannen skapar nätverk och bygger upp kontakter mellan olika aktörer

”Barnombudsmannens har till uppgift är att utveckla former för samarbete mellan olika aktörer” (Lagen om barnombudsmannen 2 §).

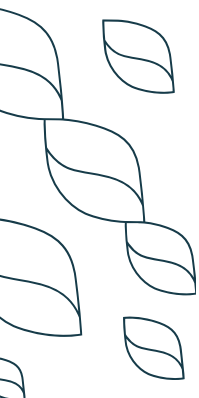
Barnombudsmannadelegationen

Bestämmelser om barnombudsmannadelegationen finns i lagen om barnombudsmannen (1221/2014) och i statsrådets förordning om barnombudsmannen (274/2005). Enligt 4 § i lagen är delegationens uppgift att bistå barnombudsmannen i att främja barns ställning och rättigheter samt myndighetssamarbetet i dessa frågor. Enligt 5 § i förordningen tillsätter statsrådet delegationen på förslag av barnombudsmannen för högst fem år åt gången. Delegationen har en ordförande, en vice ordförande och högst 14 andra medlemmar, som var och en har en personlig suppleant.

År 2026 fortsätter delegationen sin väl inledda verksamhet med 14 ordinarie medlemmar, 14 suppleanter och sju sakkunnigmedlemmar. Vice ordförande för delegationen är en specialsakkunnig inom nationella barnstrategier. Barnombudsmannadelegationen sammanträder i regel fyra gånger per år. En arbetsgrupp för barnforskning med tio medlemmar har tillsatts i anslutning till barnombudsmannadelegationen.

Arbetet med intressentgrupper

Barnombudsmannens intressentgrupper omfattar andra myndigheter, kommuner, välfärdsområden, forskare, organisationer, religiösa samfund, företag samt andra barnpolitiska aktörer och sakkunniga inom branschen. Barnombudsmannen samarbetar med intressentgrupperna genom att träffa dem och genom att delta i olika evenemang. Även långsiktigt deltagande i olika strategiskt viktiga kommittéer, arbetsgrupper och styrgrupper är en viktig del av arbetet vid barnombudsmannens byrå. Under år 2026 förstärks samarbetet ytterligare särskilt med nationella aktörer, såsom de särskilda ombudsmännen, den nationella barnstrategin och Självständighetsjubileets barnstiftelse Itla.

Internationella kontakter

Barnombudsmannen deltar i internationellt samarbete för att främja barnets rättigheter. Barnombudsmannen är år 2026 den avgående ordföranden för det europeiska nätverket av barnombudsmän, European Network of Ombudspersons for Children (ENOC). Nätverkets konferens och årsmöte ordnas i september 2026 av byrån för den katalanska ombudsmannen i Spanien. Temat för verksamheten 2026 är HBTQIA+-barnens rättigheter.

Under 2026 kommer man att fortsätta det nordiska samarbetet med Ålands, Färöarnas, Grönlands, Islands, Norges, Sveriges och Danmarks barnombudsmän. Barnombudsmannen strävar aktivt efter att främja uppbyggnaden av barnombudsmännens globala nätverk och stöder också barnombudsmännens arbete i Mellersta Asien vid inbjudan.

Under 2026 följer barnombudsmannens byrå arbetet i FN:s kommitté för barnets rättigheter, översätter dess publicerade allmänna kommentarer till finska samt deltar i kommitténs aktualitetsdagar. Barnombudsmannens byrå följer dessutom Europeiska kommissionens barngarantiarbete.

Veckan för barnets rättigheter

Konventionen om barnets rättigheter godkändes av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och tidpunkten har etablerats som temavecka för tillställningar och evenemang som påminner om barnets rättigheter samt som en etablerad nationell flaggningsdag. Barnombudsmannen deltar i evenemangen för veckan för barnets rättigheter i samarbete med olika aktörer och förverkligar kommunikationen för veckan tillsammans med det nationella kommunikationsnätverket för barnets rättigheter. Barn med på jobbet -dagen ordnas årligen på fredagen under veckan för barnets rättigheter.

Besök

Barnombudsmannen besöker på inbjudan kommuner, välfärdsområden, skolor, enheter för småbarnspedagogik, läroanstalter och andra organisationer för att möta yrkesutbildade personer samt i mån av möjlighet barn och unga i deras vardag. I samband med besöken berättar man om barnets rättigheter, samlar in information om barnens erfarenheter och åsikter samt observationer av yrkesutbildade personers eller föräldrars åsikter. Dessa kan användas i byråns lagstadgade arbete, såsom utlåtanden, initiativ, ställningstaganden och utredningar. Barnombudsmannens besök är inte inspektions- eller tillsynsbesök.

Barnombudsmannen sköter om personalens välbefinnande

Personal

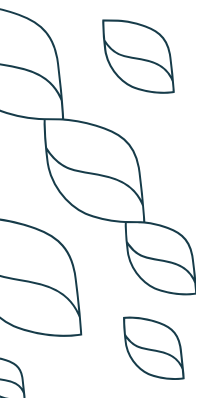
Vid barnombudsmannens byrå arbetar utöver barnombudsmannen även en specialforskare, en administrativ assistent, två jurister, en kommunikationsexpert och en överinspektör, dvs. sammanlagt sju årsverken. Byrån strävar efter att årligen erbjuda en praktikplats till 1–2 högskolepraktikanter.

Personalens välmående

Barnombudsmannens byrå har ett giltigt arbetarskyddsprogram och en arbetarskyddsfullmäktig har utnämnts för byrån. Dessutom har byrån utarbetat anvisningar för att förhindra trakasserier och osakligt beteende, en likabehandlings- och jämställdhetsplan samt en kriskommunikationsplan. En beredskapsplan utarbetas för byrån år 2026.

Målet för femårsstrategin är att kompetensutvecklingen vid barnombudsmannens byrå är kontinuerlig, arbetsuppgifterna är tydliga och motiverande, ledningen är uppmuntrande och stöder de anställda, man satsar på arbetshälsa och att arbetsgemenskapen är trygg och uppmuntrande.

För att uppnå målen fortsätter man vid behov med arbetshandledning, stärker gemenskapen och det ömsesidiga förtroendet samt skapar tillsammans olika sätt för rekreation och för att stärka den sociala sammanhållningen. Varje anställd får påverka innehållet i sitt arbete och de gemensamma frågorna. Byrån främjar flexibel samordning av arbete och familjeliv. De anställdas kompetens stärks genom att dela kunskap och färdigheter internt och med externa samarbetspartner. Dessutom stöder man kontinuerligt lärande och uppmuntrar till fortbildning med hjälp av en separat ersättning. Personalens välmående och hur väl ledningen har lyckats följs upp med hjälp av VMBaro- och vid behov CAF-enkäten och dessutom uppmuntras en kontinuerlig dialog med chefen. Byrån utnyttjar företagshälsovårdens tjänster. Barnombudsmannens byrå är belägen i Jyväskylä på adressen Vapaudenkatu 58 A och i Helsingfors på adressen Bangårdsvägen 9.

Ekonomi

Löner, dvs. personalkostnader + socialskydd 561 000 €

Övriga verksamhetsutgifter 155 000 €

Hyror 49 000 €

Sammanlagt 765 000 €

I Jyväskylä 1.10.2025

Elina Pekkarinen
Barnombudsman

Mari Laitinen
Administrativ assistent

